

до існуючих умов та інтересів усіх груп населення. Також важливим заходом, який сприятиме в подальшому вирішенню існуючих проблем функціонування транспорту у місті Чернівці є проведення суспільно-географічних досліджень та розробка на їх основі стратегії розвитку громадського транспорту.

Література:

1. Графік засідань виконавчого комітету та оприлюднення проектів рішень. Офіційний сайт. URL: <https://www.city.cv.ua/> (дата звернення: 23.01.2023).

2. Розмитнення авто під час воєнного стану: скільки машин завезли і який дохід отримав держбюджет. Аналітичний портал «Слово і Діло». URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/10/19/infografika/> дата звернення: 24.01.2023)

3. Функціонування транспортного сектору України в умовах правового режиму воєнного стану. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/> (дата звернення: 23.01.2023)

4. Як розмитнити авто: процедура в умовах воєнного стану. URL: <https://blog.olx.ua/29514/jak-rozmitniti-avto-procedura-v-umovah-voienного-stanu/> (дата звернення: 24.01.2023)

УДК 336.7

Економічні науки

DeFi ЛЕНДІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАКОПИЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТНИХ АКТИВІВ

Іванов І.О.,

*аспірант кафедри фінансового
менеджменту та фондового ринку
Одеський національний
економічний університет
м. Одеса, Україна*

DeFi (скорочення з англійської – “decentralized finance”) – нова модель для організації та забезпечення трансакцій, обмінів

і фінансових послуг на основі технології блокчейну. Основна функціональна ідея DeFi полягає у відсутності централізованого оператора, який би контролював операції. Це інший підхід, ніж традиційні моделі фінансування для фіатної валюти або централізованого фінансування (CeFi) на ринках криптовалют. У централізованих моделях існує основний фундаментальний орган, який може впливати на потік транзакцій і контролювати його. Центральний орган також часто відповідає за збереження активів. DeFi у своїй основній формі демонструє чотири властивості [1, с. 1]:

1. Некастодіальне зберігання криптовалютних активів: під «кастодіантом» в контексті криптовалютних інституцій мається на увазі організація, що зберігає криптовалютні активи учасників ринку. Таким чином, учасники DeFi екосистем мають повний контроль над своїми коштами в будь-який момент часу, адже вони зберігаються на їх власних гаманцях.

2. Вільний дозвіл операцій: будь-хто може взаємодіяти з фінансовими службами та провадити фінансові операції без цензури або блокування третьою стороною.

3. Підлягає відкритому аудиту: будь-хто може перевірити стан системи DeFi, наприклад, щоб переконатися, що вона справна та належним чином функціонує.

4. Компонованість: фінансові послуги, доступні на DeFi, можна довільно компонувати таким чином, щоб можна було створювати нові фінансові продукти та послуги (подібно до того, як можна створювати нові моделі Lego на основі кількох основних будівельних блоків).

Користування DeFi з позиції фінансової вигоди є доволі широкою темою, що потребує додаткових досліджень по кожному окремому напрямку з огляду на новизну технології як такої. Натомість, в контексті інвестиційної привабливості потенційно цікавим напрямом є DeFi лендінг (від англійського “lending” – кредитування, позичання грошей). DeFi лендінг – це спосіб кредитування, подібний до банківського, але без посередників. Якщо в традиційній фінансовій системі банки як

посередники приймають депозити та видають кредити, в децентралізованій фінансовій системі такі операції відбуваються через так звані лендингові протоколи. Під протоколом мається на увазі блокчейн-протокол: набір правил, завдяки якому забезпечується безпека транзакцій у мережі того чи іншого блокчейна. Деякі з протоколів модифіковані для виконання окремих спеціальних функцій, як-от лендингові протоколи, які дозволяють пропонувати позики в криптовалюті без довіри, дозволяючи власникам «стейкати» монети, які вони мають, на платформах кредитування DeFi для цілей кредитування. Під «стейкінгом» розуміється блокування своїх криптокотенів у смарт-контракті. Тобто, власник монет надсилає токени, які він має намір позичити, у пул за допомогою смарт-контракту. Після того, як монети надсилаються в смарт-контракт, вони стають доступними для позичання іншим користувачам. Після цього смарт-контракт випускає токени (зазвичай це токени самої платформи, так звані «нативні» токени), які автоматично передаються кредитору. Таким чином, на платформі DeFi позичальник може взяти позику, дозволяючи кредитору заробляти відсотки після повернення позики. Процес кредитування здійснюється від початку до кінця без посередників. Практично всі позики, видані через нативні токени, забезпечені заставою. Це означає, що користувачі, які бажають позичити кошти, повинні будуть надати гарантію. Однак, на відміну від централізованої фінансової системи, гарантія в просторі DeFi полягає у формі криптовалют, які коштують більше, ніж сама позика.

На перший погляд це може здаватися абсурдом, оскільки позичальник потенційно може продати свої активи, щоб отримати гроші. Однак є багато причин, чому запозичення DeFi має сенс. Наприклад, основна частина позик займається з метою збільшити леверидж при торгівлі криптовалютами, таким чином позичальник прагне збільшити потенційний заробіток від торговельних операцій. При цьому, якщо вартість застави зменшується до певного порогу, позиція буде ліквідована задля збереження вартості заставних активів.

На сьогоднішній день, сума криптовалютних активів, заблокованих у DeFi протоколах, складає близько \$48,73 млрд (так звана TVL – total value locked). TLV слугує індикатором коштів, доступних на різних платформах DeFi для транзакцій, запозичень і кредитування. Зростання TVL для певного протоколу DeFi приносить вірогідні покращення зручності використання, ліквідності та популярності платформи. Усі ці фактори можуть створити вірогідні шанси на успіх проекту DeFi. Вищий TVL означає, що протокол DeFi має більше капіталу, заблокованого на платформі. Навпаки, нижчий TVL означає брак капіталу, що зрештою призводить до нижчої прибутковості для користувачів.

Для того, щоб розглядати DeFi лендинг як потенційний інструмент для накопичення криптовалютних активів, необхідно розуміти потенційний прибуток та ризики такого інструменту. Рівень прибутку в DeFi лендингу визначається як річна відсоткова дохідність (annual percentage rate, APY) – тобто це той відсоток, який позикодавець отримує за депозит криптовалютних активів в пул ліквідності того чи іншого DeFi протоколу. Для кожної лендингової платформи та криптовалюти ставки можуть відрізнятись. Да прикладу в таблиці 1 наведено поточні APY станом на лютий 2023 р. на найпопулярніших платформах та криптовалютах.

Табл. 1. Процентні ставки платформ криптокредитування за лютий 2023 року

Платформа	Nexo	Compound	Aave
Назва криптовалюти	Процентна ставка		
Bitcoin (BTC)	4%	0.03%	0.09%
Ethereum (ETH)	6%	0.05%	1.34%
USD Coin (USDC)	10%	1.62%	2.09%
Tether (USDT)	10%	2.45%	2.95%
Dai (DAI)	10%	1.32%	1.69%

Джерело: [2]

Процентна ставка на різних платформах залежить від розміру пулу ліквідності, ціни нативного токена, періоду

стейкінгу та окремих умов платформи, як-от розмір вкладених активів. Зазвичай, по аналогії до банківського вкладу, стейкінг активів на фіксований термін дозволяє отримати більшу процентну ставку. При цьому, періодичність виплат визначає платформа. Виплата відбувається, як зазначалось вище, в нативних токенах платформи.

В загальному вигляді, послідовність дій в стейкінгу є наступною:

1. Вибір платформи стейкінгу;
2. Підключення криптовалютного гаманця: необхідно буде перенести актив, що користувач бажає позичити, на платформу;
3. Вибір блокчейн-мережі для переказу: кожна платформа може пропонувати свій список, від вибору мережі залежить вартість переказу коштів (вартість транзакції);
4. Вибір суми позики та внесення депозиту згідно інструкції платформи;

Після цього кошти вкладника зарахуються в пул ліквідності і заблокуються, а до самого вкладника почне застосовуватись нарахування процентів, як правило, на щоденній основі.

Серед ризиків, що супроводжують стейкінг криптовалютних активів в пулі ліквідності, можна виділити наступні:

1. Ринковий ризик. Вартість токenu – як того, що знаходиться в стейкінгу, так і того, в якому виплачується винагорода, може суттєво впасти, що в кінцевому випадку призведе до збитків навіть з суттєвою відсотковою ставкою.
2. Ризик ліквідності. У випадку, якщо токени, якими виплачується винагорода, мають занижку капіталізацію, є вірогідність, що їх буде важко обміняти на іншу криптовалюту.
3. Тривалість блокування. Як у випадку з ринковим ризиком, блокування не дає можливість оперативно вивести та продати криптовалюту, що стейкається, у випадку зниження її ціни, щоб уникнути додаткових втрат.

4. Втрата чи крадіжка активів. Криптовалюти вразливі до ризиків крадіжки та втрати. По-перше, користувач може втратити приватні ключі свого гаманця, що може призвести до

втрати цифрових токенів. Для нівелювання цього ризику, користувач має зробити резервну копію своїх цифрових гаманців та надійно зберігати ключі до гаманця. До того ж, самі платформи можуть бути вразливими до кібератак, що призведе до втрати коштів.

Загалом, DeFi лендінг та кредитування має потенціал до розвитку, як безпосередницька модель передачі активів, так і як додатковий інструмент до примноження активів. Додаткові дослідження можуть бути спрямовані на визначення ефективних стратегій інвестування в криптовалюту з застосуванням стейкінгу для примноження прибутку.

Література:

1 C. Calcaterra and W. A. Kaal, Decentralized Finance (DeFi), vol. 1, no. 1. Association for Computing Machinery, 2021. doi: 10.2139/ssrn.3782216.

2 “Crypto Lending Rates: Compare Interest Rates February 2023,” 2023. <https://millkroad.com/lend>

УДК 352

Економічні науки

ЗМІНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я НА ПРИКЛАДІ ДОСВІДУ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Капуста Наталія Вікторівна

*студентка 2 курсу магістратури,
ЗВО «Міжнародний науково-
технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»*

Анотація. В роботі детально розглянуто досвід управління змінами у сфері громадського здоров'я в розвинених країнах (Австрія, Мальта, Словенія, Казахстан, Республіка Білорусь). Якщо порівнювати Україну з країнами ЄС, останні готові використовувати весь арсенал засобів задля забезпечення громадського здоров'я: інформаційна, профілактична та податкова